

І сукому нагайгоє,
І своєю не цурайгоє...
Т. ШВІЧЕНКОСВОБОДА
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИКСВОБОДА
UKRAINIAN DAILYРедакція і Адміністрація
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
JHC: HEnderson 5-8740
Тел. в Нью-Йорку
Barclay 7-4125

PIK LXV. Ч. 224. ДЖЕРСІ СІТІ І НЬО ЙОРК, ЧЕТВЕР, 20-го ЛИСТОПАДА 1958 6. ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, NOVEMBER 20, 1958 No. 224 VOL. LXV.

ДОЛЛЕС ПЕРЕСТЕРІГАЄ
НОВОСТВОРЕНІ НЕ-
ЗАЛЕЖНІ ДЕРЖАВИ
ПРОТИ КОМУНІЗМУ

Клівленд. — Державний секретар Джим Фостер Доллес, виступаючи у вівторок, 18 листопада ц. р., на відкритті студійної конференції, влаштованої тут Крайовою Радою Християнських Церков у ЗДА, присвятив свою промову змінам, що зазнавали в сучасному світі, як теж і загрози комунізму для незалежності новостворених держав. Основними змінами, що характеризують наш час, Доллес вважав великий зворот від колоніалізму до самовизначення і незалежності народів (на противі останніх 15 років двадцять й одва країна із 700 мільйонами населення добила політичної незалежності), відкриття нових шляхів через Арктику, розвиток атомової енергії, що став новим джерелом могутності, величезні можливості для миру і війни, що їх дають започатковані дослідження міжпланетних просторів, і виник новий уклад сил у міжнародному житті, спричинений комуністичним імперіалізмом. "Міжнародний комунізм — казав Доллес — який проголосив себе найбільш "інтернаціональним" з-поміж усіх світових організацій, намагається об'єднати і уніфікувати світ, підкорюючи собі всі національні уряди. На противі однієї тільки генерації комунізм здобув контроль над цілою або частинною над 16 незалежними державами із 900 мільйонами населення, або однією третиною людськості усього світу. Цей же між-

народний комунізм вдержує могутній підтримуваний пропагандистський апарат в некомуністичних країнах, намагаючись накинати свою владу і решті вільного світу". Особливою загрозою с. комунізму для народів, що змагаються до незалежності і здобувають її, бо спочатку він прикидається прихильником націоналізму цих народів і навіть підтримує його активно в боротьбі за визволення з колоніальної залежності, але потім докладає всіх зусиль, щоб цей націоналізм і незалежність новостворених держав знищити, накидаючи їм комуністичний режим й об'єднуючи їх масильно в комуністичному блоку. Така ситуація вимагає від ЗДА і від вільного світу не тільки оборонної реакції, але й активної підтримки для незалежницьких аспірацій залежних доі народів і безумовної допомоги тим, що вже здобули свою незалежність. Визначаючи конечність такої акції, ЗДА базує свою політику на принципах, що якщо хтось хоче забезпечити мир, свободу і добробут для себе самого, мусять дбати про те, щоб підтримувати й інші народи в їх змаганні до миру, свободи і добробуту. Добитися миру можна не "політикою великих держав" чи такими або іншими "маневрами доцільності", але консеквентною політикою, базованою на принципах справедливості і поширення прав і аспірацій інших народів.

ЗДА пропонують допомогу
Латинській Америці

Вашингтон. — Державний підсекретар з економічних справ С. Даллес Діллон заявив на Комісії 21, яка існує при Раді Організації Американських Держав, що ЗДА економічно допомагають країнам Латинської Америки. Ця економічна допомога може відбуватися двома способами. 1. Американо-латинський уряд пропонує організувати технічну службу при тій позачкавій інституції, яку мають покликати до життя при Організації Американо-латинських Держав. 2. ЗДА готові за-

ключити договори, щоб привадили американські інвестори мали податкові полегшення ЗДА і щоб легше могли інвестувати свої капітали в державах Латинської Америки. Комісія 21 планує оглянути стабільні економіки в своїх країнах. Голова американської делегації Діллон прихильно відноситься до цих змагань, і своїми двома пропозиціями бажає сприяти тому, щоб американський приватний капітал охотніше працював в державах Середньої і Південної Америки.

Барук називає інфляцію „пістряком, який
пожирас економіку"

Нью Йорк. — Найстарший державний муж і дорадник кількох президентів 88-річний Бернард М. Барук промовляв на зборах жіночої організації Вней Бріт в готелі Валдорф Асторія, яка нагородила його золотим медалею, і сказав, що ЗДА загрожує велика небезпека тому, що тут пакує загальна байдужість до таких проблем як інфляція валюти і оборона держави. Він назвав „інфляцію — пістряком, який пожирас економіку і фінансове здоров'я країни". Барук виступив проти того, „овмілого й бай-

дужнього становища", яке займає американське громадянство до інфляції і безпеки країни. „Інфляція, казав він, відома в тому, що ми платимо такі великі податки, що платимо за товари такі високі ціни, що наш уряд має сотки мільйонів боргів, що наші ошадності малюють", на чому найбільше терплять ті, які найменше мають. На зборах були визначні особи (між ін. генерал Алфред М. Грунтер — голова Американського Червоного Хреста), а президент Айзенгавер прислав окремого листа з гратуляціями, який відчитано на зборах.

В АМЕРИЦІ

● Найвищий Суд ЗДА розглядає прохання власника помаранчевих плантацій із Флориди і Тексасу дозволити їм і надалі заборювати помаранчі, бо природних „зелених овочів" люди не хочуть купувати. Департамент здоров'я вимагає заборони їсти помаранчі, бо в фарбі, якою ці овочі вкрито, є отрута. Уряд дозволив був малювати помаранчі фарбою „ред — 22", але після докладних дослідів відкинув цю фарбу.

● Коштовий державний секретар Джеймс Ф. Бурне врятував життя католицькому американському священникові о. Леопольду Вранови, заарештувавши його на шляху з Москви, де комуністи планували його вби-

ти. Згідно з договором 1833-го року, американські священники мали право перебувати в Москві при американській амбасаді, але комуністи хотіли позбутися цього священника, коли він їздив до Москви.

● Департамент плантацій повідомляє, що особисті прибутки американських громадян у жовтні цього року дещо зменшилися, хоча виробок поперіоду сім місяців постійно збільшувалися. Зменшення особистих прибутків сталося тому, що в жовтні були численні страйки, і робітники не доставляли зарплатні платення. У жовтні особисті прибутки становили 357,500,000 доларів в річному відношенні, — на \$300,000,000 менше як у вересні цього року.

У ПРИЗНАННІ ДЛЯ ЛЕТУНА ГЕРОЯ

Президент Айзенгавер передає пів Кінчло, вдові по капітанові Айвину Ц. Кінчло, що згинув в літній ц. р. під час випробовування найшвидшого літака світу, копію свого листа до Президента ЗДА в 1972 році у справі прийняття Айвена Ц. Кінчло, мол. до Летунської Академії ЗДА.

Айзенгавер написав листа до президента
ЗДА 1972 року

Вашингтон. — 18-го листопада президент Айзенгавер передав дружині славного пілота капітана Івена С. Кінчло старшого копію листа, якого він написав до майбутнього президента ЗДА в 1972-1976 роках з рекомендацією, щоб той президент доручив тоді прийняти до Летунської академії теперішнього 19-місячного сина Івена С. Кінчло третього. Капітан Івен Кінчло старший згинув під час дослідного лету влітці цього року в Каліфорнії, залишивши дружину і тоді однокорного сина Івена Кінчло третього. Оригінал листа призначений для президента ЗДА в роках 1972-

1976, щоб він із адляності американського народу для капітана Кінчло подбав про те, щоб його син міг зайняти те саме звання, в якому так славно працював його батько. — Пресовий секретар Білого Дому Джеймс С. Гатерлі повідомив, що Айзенгавер має подібного листа від президента Ф. Д. Рузвельта, який написав його в 1941-ім році кілька днів після Перл Гарбору в справі сина летуна капітана Коліна П. Келлі, який згинув, атакуючи японський бойовий корабель. Як тоді однокорного сина Івена Кінчло третього. Оригінал листа призначений для президента Айзенгавер йому це вможливити.

Рейборн за відкладення конференції
провідників Конгресу із Президентом

Вашингтон. — Спікер Палати Репрезентантів Сем Рейборн просив уряд, щоб відкласти конференцію конгресових провідників із президентом Айзенгавером аж до перших днів січня 1959 р. В попередніх роках така конференція відбувалася в грудні, і на ній були присутні конгресові провідники обох партій, а Президент інформовує їх про запропоновану закордонну політику в своїй промові Про стан Унії. В першому дні

конференції Президент нараджувався звичайно з самими республіканцями про внутрішні проблеми ЗДА. Цього року деякі члени уряду в грудні будуть закордоном. Спікер Рейборн заявив, що вистачить запросити демократичних провідників на конференції з Президентом в перших днях січня 1959, бо Конгрес почне працювати аж 7-го січня, а до того часу уряд зможе поробити зміни у зверненні Про стан Унії, якщо зай-

Труман і Ботлер конферували про
стратегію 1960 року

Індепенденс, Міссурі. — Голова Демократичного Крайового Комітету Пол М. Ботлер відвідав колишнього президента Гаррі С. Трумана, щоб висловити йому признання від партійного проводу за ту працю, яку він виконав під час виборчої кампанії, яка припинилася до такого великого успіху Демократичної партії. Ботлер конферував із Труманом про стратегію, якої Треба вживати в 1960 році.

щоб здобути президентські вибори. Голова Республіканського Крайового Комітету Мід Алхорі заявив зараз після виборів, що республіканці почали виборчу кампанію для перемоги в 1960 році, а Ботлер на це відповів, що демократи почали кампанію для перемоги в 1960 році вже в 1956 році. Труман не висловив ще ні за жадного демократичного кандидата на президентства в 1960 році.

3 успіхом випущено керовану ракету
„Атлас"

Кейп Канаверал, Флориди. — 17-го листопада з успіхом випробовано керовану ракету „Атлас", яка мала перелетіти тільки 3,000 миль, хоча її маса становить 6,325 миль. 18-го вересня цю ракету випустили з віддалі 6,325 миль, але та проба тоді не удалася. Це була вже 6-та проба з цією ракетною, яка

складається з трьох частин Коли „Атлас" буде готовий до вилітати, то це буде найшвидша в світі керована ракета, яка зможе знищити кожну ціль на землі. Летунство сподівастся, що в 1960 р. ракета „Атлас" буде готова до вилітати на фронті. Гадають, що „Атласом" можна буде користуватися при випускненні сателіта довкола Землі, Марса або Венери.

Гомез зрезигнував із становища
віце-президента Аргентини

Буенос Айрес. — 18-го листопада віце-президент Аргентини Александр Гомез зрезигнував із свого становища і тим способом закінчив 6-денний кризу, яка виникла після того, як в урядовому комунікаті повідомлялося про те, що Гомез при допомозі змови вибору нового віце-президента держави, яке тепер займає д-р Артуро Фрондзі. Гомез зрезигнував в листі

до другого віце-президента сенату сенатора Бернарда Гузмана, в якому заявив, що він „пережив великий моральний біль внаслідок обставин, зовсім йому чужих". Гомез заявив змову проти президента Фрондзі. Ще не є відомо, чи відбудуться нові вибори для вибору нового віце-президента, чи це становище займе президент сенату Хосе Марія Гідо.

У Судані припинено конституційні свободи
і розв'язано всі партії

Хартум. — Державний переворот в Судані, що його в минулу неділю переніс шеф штабу армії генерал Ібрагім Аббуд, звернувся в першу чергу проти політичних партій, що їх сам ген. Аббуд оскаржив у своїй заяві до народу в уведенні хаосу в країну, хабарництва в адміністраційний апарат та міжпартійної боротьби за владу. За англійськими обсерваторами, цей переворот має радше внутрішню — політичну, ніж закордонно — політичне підложку. Англійські знавці суданських відносин твердять, що цей переворот відарив найбільше по т. зв. Партії народної єдності, що її очолював колишній прем'єр Ізмаїль ель-Азгарі, який був найбільш демократичну пресову кампанію проти прем'єра Абдуллаха Халіла в дусі панарабського націоналізму з величанням стипетського президента Нассера. Гому англійська дипломатія ставиться дуже обережно до деяких західних коментарів, наче б цей переворот був наслідком перемоги Нассера і схильна вбачати в ньому радше закорону проти перевороту, що його дінсно підготували

Ген. Ібрагім Аббуд

з величанням Нассера. Генерал Аббуд заповів вправді окремим уступом своєї декларації заходи, щоб покращити взаємини з „братньою" З'єдненою Арабською Республікою, але водночас зазначив, базу „респекту, приязни і взаємного інтересу" для зв'язків Судану з усіма іншими країнами. Новий прем'єр звернувся з закликом до всіх амбасадорів в Хартумі, щоб їхні держави визнали новий режим.

Москва підтримує свої погрози щодо
Берліну

Москва. — У московській „Правді" появилася у вівторок 18 ц. м. велика стаття під назвою „Можливо тільки одна розв'язка Берлінської проблеми", яка на цілій лінії підтримує заяву Нікіти Хрущова щодо рішення совєтського уряду — проголосити неважкими всі дотеперішні міжнародні умови щодо правового стану Берліну. У тій статті „Правда" яка має характер нової офіційної заяви, говориться про те, що Берлін був визнаний за „п'яту зону", та що настав час для „нормалізації" відносин. Під цією „нормалізацією" Совєтський Союз розуміє закінчення окупаційного стану в Берліні, себто — відкличання американських, англійських і французьких гарнізонів і сталець з західного Берліну та передавання його під владу „суверенної" Східної Німеччини, територією якої оточений з усіх сторін Західний Берлін.

Заява ЗДА й двох інших західних великодержав, що вони будуть боронити своїх прав у західному Берліні навіть із зброєю у руках, „Правда" називає „шантажем", який — мовляв — не робить враження на совєтську владу. — Цю статтю у „Правді" вважається запереченням враження, наче б Совєти і східно — німецькі комуністи, переігруючи рішуче становище Заходу, рішили залишити думку про нову авантюру в Берліні. За твердженням преси, американські керівні кола схилилися до думки, що треба сподіватися дієсно таких кроків Совєтів, які створять нові поважні труднощі. Покищо на терені самого Берліну панує спокій і совєтські військові сторожі на контрольних пунктах на шляхах між Західним Берліном і Західною Німеччиною не роблять труднощі американським валам вантажних авт.

Західна Німеччина відкидає совєтські
сугестії про „мировий договір"

Бонн. — Західно — німецький уряд відкинув нотою з 17-го ц. м. совєтську ноту з 18 вересня ц. р. про підготовку до мирового договору. Совєти запропонували були, щоб між СССР, з одного боку та Німечкою Федеративною Республікою (Західною Німеччиною) з другого підписати „мировий договір, незалежний від нинішнього стану поділеної Німеччини. Західно — німецький уряд з свого боку запропонував, щоб 4 велико-

держави, воєнні альянти, створили комісію для підготовки мирового договору з Німеччиною. Водночас західно-німецька відповідь підкреслює два принципи: що мировий договір можна підписати тільки з однією з'єдненою Німеччиною, а не з „двома Німеччинами", та що з німецького боку мусять бути авторитетний репрезентант німецького народу, а таким репрезентантом був би тільки уряд, вибраний у висліді вільних виборів в цілій Німеччині.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● Митрополит УАПЦ Ніколай Митрополит у Митрополита Української Православної Церкви в ЗДА Івана з проханням довершити хиротонію о. протоієрея Віктора Солюя, якого Союз УАПЦ в Німеччині обрав кандидатом на список УАПЦ Держави в Австралії. Митрополит Іван доручив Консисторії УПЦ поробити всі необхідні приготування для хиротонії.

● Петра Володимира, редактор журналу „Новий Діал" в Торонто, обрано головою СУЗКЕРО на річному з'їзді цієї організації, що відбувся в дні 11-го і 12-го жовтня ц. р. До Головної Управи увійшли крім П. Володимира ще такі панове і пані: В. Корж В.Літвиненко, Ф. Войко, Г. Романюк, К. Симагорський, П. Кошляк, М. Костюк, Ю. Стефанюк, А. Канарейський, С. Фініш, А. Ковальський, Д. Крижівський, М. Сотник, Д. Беркут і К. Скірко.

● Авторський вечір Леоніда Полтави й його друзини, що виступав під псевдонімом Ім'ям Діма, відбувся в дні 31 жовтня ц. р. в Літературно-Мистецькому Клубі в Торонто. Обидвоє письменників прочитали зразки своїх творів — поезій, поем та новел.

● Д-р Василя Кіндрачука, українського лікаря в Келгарі в Канаді, прийнято разом із собою в одини хірургію Канади в членів Американської Колегії Хірургів на річній конвенції американських та канадських хірургів, що відбулася минулого місяця в Шикаго у ЗДА.

СОВЕТИ ПОСТУПИЛИСЬ
У СПРАВІ СФЕРИЧНОГО
ОБШІРУ

Об'єднані Нації. — Совєтський віце-міністр закордонних справ Валеріян Зорін виступив на 81-членній Політичній Комісії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй в минулий вівторок 18 ц. м. з новою, значно зміненою резолюцією у справі використання міжпланетних просторів виключно для мирних цілей. У новій совєтській резолюції, яка складається із 5-х пунктів, нема ні слова про американські заморські бази, що їх зречення Америкою Совєти вимагали були, як „недодумано" для згоди на міжнародну контроль міжпланетного обштуру. Тільки в промові, якою Зорін пояснював нові совєтські пропозиції, він зазначив, що Совєти „вернуться до справи заморських баз пізніше" та що вони не відмовляються від становища, що виникли з під військових цілей стоїть у зв'язку з проблемою загальної розробки простору. Покищо в оголошеній у вівторок совєтській резолюції не пов'язано цих двох справ і таким чином пропонує ті совєтські застереження, які були найбільшою перешкодою для досягнення порозуміння в Об'єднаних Націях. Совєтська резо-

люція пропонує створити Міжнародну комісію у рамках Об'єднаних Націй для студій над проблемами сферичного обштуру. Вона пропонує відразу, щоб до тієї Комісії ввійшли: ЗДА, Англія, Індія, Франція, Чехословаччина, Польща, Румунія, З'єднана Арабська Республіка, Швеція і Аргентина, але в своєму пояснювальному слові Зорін назвав персональний склад Комісії річчю „дискусійною". Комісія мала б в наступному році скласти звітвідомлення Генеральній Асамблеї ООН. Резолюція згорі передбачує міжнародну співпрацю в дослідках над сферичним простором. Ця нова совєтська резолюція значно наближилася до резолюції, що її зголосили в цій справі З'єднані Держави й 19 інших членів ООН. Зорін спершу позначився з текстом своєї нової резолюції американського амбасадора в Об'єднаних Націях, Генрі Кебота Ладжа. Цей останній висловив задоволення з факту зміни совєтського становища і заповів докладне перестудіювання совєтської резолюції. За коментарями преси — не рішення, які були найбільшою перешкодою для досягнення порозуміння в Об'єднаних Націях до угаднення одної резолюції.

Східно-західні наради у Женеві
далі у сліпій вулиці

Женева. — На обох Женевських конференціях — у справі припинення дальших атомово-воєнних дослідів і в справі безпеки проти несподіваної атаки — нема ніякого поступу. На тридцятій конференції щодо атомових дослідів, ЗДА й Англія поспішили дещо Совєтам у тому, що вони готові не в'язати справи припинення атомових експериментів із встановленням контрольної системи — в одному договорі. Вони пропонують, щоб дебатувати над цими справами окремо і паралельно. Все ж, Совєти не змінили свого становища, що це дві окремі справи і що про встановлення контрольної системи можна буде говорити щойно після того, як всі три атомові держави проголосять припинення „раз на завжди" дальших експериментів.

ментальних атомових вибухів. — На конференції „про безпеку проти несподіваної атаки" розбійничі були більші. Там більшість просто торчати політичну пропаганду і ніяк не хочуть розпочинати розгляд конкретних пропозицій, якими способами протидіяти приготуванню до несподіваної атаки. Тепер вони твердять, що найкращою безпекою проти несподіваної атаки є підписання „пакту безпеки" між НАТО і державами т. зв. Варшавського блоку. Західні керівні кола — за твердженням преси — приходять щораз більше до переконання, що Москва не хоче дозволити на встановлення на території Совєтської системи можна буде говорити щойно після того, як всі три атомові держави проголосять припинення „раз на завжди" дальших експериментів.

Совєти домагаються припинення летів
літаків із атомовими бомбами

Женева. — На останньому засіданні Женевської конференції у справі безпеки проти несподіваної атаки, голова совєтської делегації Василь Кузнецов виступив з новим проєктом, який виходить далеко поза межі технічних військових заходів щодо міжнародної контролю, яка протидіала б небезпечній несподіваній атакі. А саме, Кузнецов зголосив резолюцію, яка забороняє відпускати літаки, які везуть атомові бомби, над чужими територіями і відкривати морями. Такі літаки, мовляв, є однією із загроз вибуху до Англії.

нової війни. 5 західних держав, заступили на цій 10-членній Женевській конференції, відразу поставилися до совєтської пропозиції негативно. Коли б прийняти ту резолюцію, то були б спаралізовані теперішні дії Стратегічного летунського команди ЗДА й Англії. Наприклад, не могла б відбуватися далекосяжних летів американських бомбардувальників з атомовими бомбами з ЗДА поперез Канаду до Алєксії, ані над Тихим Океаном до американських баз в Японії, ані над Атлантикою до Англії.

У СВІТІ

● Королевою чорного ринку в Варшаві є — запевняють американські газети — ніхто інший, як „сама" дружина колишнього польського диктатора Яна Падзевського. Бона не тільки для себе закуповує на торжонку ринку різні люксові предмети, але й дістає від жінок польської комуністичної верхівки замовлення на товари, холодилишки, авта, речі, модерні „гай фіделіті" і люксові харчі. На варшавському чорному ринку можна дістати все, що душа запатріє, але пара добрих черевичів коштує односторонній зарплаті кваліфікованого робітника.

● В Еспанії переведено численні арештування протиніксові генерала Франка. Арештовано здібна комуністична і баскських та каталонських націоналістів.

● Комуніст — чеський амбасадор у Лондоні Мирослав Галушка

образився на англійського прем'єра Гарольда Мекмільлена. Під час прийняття у шведському амбасадорі в Лондоні, Мекмільлен зауважив, що уряд сателітної Чехословаччини не бачить для себе загрози від уряду т. зв. Протекторату Чехії за часів гітлерівської влади. Чеський амбасадор заявив з цього приводу офіційний протест, що його англійський уряд не захотів навіть розглядати.

● Д-р Августа Ліндта переобрано на становище високого комісара Об'єднаних Націй в справах утіації з ослідуком у Женеві. Сам він — швайцарець і має велике зрозуміння для долі утіації з-поза залізної завіси. Уряд високого комісара передбачений до 1 січня 1964 року, коли то мають завершити програму роз'ясування проблеми утіації у Середній і Західній Європі.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незадоволені матеріали.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЕВРОПА І АМЕРИКА

В останніх днях сталася подія, яка кидася характеристично світо на взаємини між двома континентами, чи — ще точніше — на ставлення західно-європейських народів до Америки. Минулого тижня, 13 ч. м., секретар оборони Ніл МекЕлрой, заявив на пресовій конференції у Пентагоні, що ЗДА перевернуть програму продукції великої кількості кероанів ракет на середню віддалі, 1,500 миль. Саме ці ракети — це та модерна зброя, що й планувалося розподілити між західно-європейськими союзниками Америки. Кероані ракети засягом 1,500 миль, себто 2,250 кілометрів, — це суворе перетворення для СРСР: такі ракетні бази, розміщені в обширі Північного моря чи Балтики, у Шотландії, на терені Західної Німеччини, Греції і Туреччині, скрізь, де повітряна лінія не перетнулася згадаю віддалі, можуть, в випадок совєтської атаки, відповісти — разом із далекосяжним летунством на заморських американських базках — нищильною відплатною акцією. Але МекЕлрой пояснив, що західно-європейські ракетні бази — «вразливі», себто наразені на «ущиплення» Совєтами. І тому — натякнув він — куди певнішою зброєю стають далекосяжні кероані ракети, на віддалі 5,000 миль, з базами на американському континенті.

Хоча Ніл МекЕлрой говорив дуже обережно й не складав ніякої заяви політично-військового характеру, проте преса негайно підхопила його заяву і додала в них заповідь генеральної ревізії американських стратегічних планів. Америка, так би мовити, — почали комбінувати часописні — втомлена від своїх західно-європейських союзників з Північно-Атлантичного пакту (НАТО), які лявирують поміж страхом перед совєтськими погрозами і бажанням сховатися за американську спину. Замість переконувати своїх європейських союзників, що в їх інтересі, в спільному інтересі всіх вільних країн, лежить встановлення у себе ракетних баз, Америка — читали ми — може «переставитися» на нову стратегію — власних баз на власній території, з однаковою стратегічною цінністю.

Такі голоси американської преси викликали в Західній Європі потрясаче враження. Яка була офіційна дипломатична реакція — газети докладно не пишуть, але можна її собі уявити: перевірювання, скільки правди є у відомостях про ревізію американського стратегічного планування. Можна здогадуватися про такі інтерпретації з того, що наступного ж дня після заяви МекЕлроя появилася офіційна заява державного департаменту, яка заспокоювала європейських союзників Америки, стверджувала вірність постанов З'їзду міністрів НАТО з грудня минулого року і по-підтверджувала ще раз, що основною ціллю американської військової політики є скріплювати збройні сили союзників і на скріплювання власної сили дивитися крізь призму спільних оборонних планів. Напівофіційно заявлено, що про будь-яку радикальну ревізію військового планування не може бути — покищо! — мови хоч би тому, що розвиток і продукція далекосяжних міжконтинентальних кероанів ракет не стоїть, що на такій висоті, щоб можна було будувати на них оборону вільного світу.

Цей «інцидент» цікавий тому, що він виявив ще раз, як європейські союзники Америки, з одного боку, насторожені проти «американського керівництва», а з другого, як смертельно вони бояться, щоб реальні обрисів не набрав план так званої периферійної стратегії, за яким ЗДА «вийшли б» з європейського континенту і зрештою боронити його ще на тому континенті. Відомо, що ЗДА стоять під безперервним тиском своїх союзників, які мають чороз нові претензії до «занадто самостійної», чи «занадто радикальної» протикомуністичної американської закордонної політики. Англія визнає комуністичний Китай, хоче торгувати з комуністами, рахується з своїми соціалістами, декларує про конференції «на вершині», т. д. де Голь хоче «більшого голосу» в Раді НАТО; того самого домагася Італія; Норвегія і Данія одверто відмовились від атомової і ракетної зброї, щоб не «провокувати» Совєтів; Західна Німеччина не хоче платити коштів утримання військ західних альянтів на своїй території — і т. д. Та коли приходить момент, що ЗДА мають трішки відсутності з Європи, не на позиції ізоляціонізму, що його не визнає ні одна американська партія, але меншої двайливості за її збройний стан, настає серед європейських членів НАТО переполох. Він є ознакою здорового інстинкту. І на цьому здоровому інстинкті, однаково як на розумовій свідомості політичної спільності інтересів вільного світу, базується одинотий фронт Західної Європи й Америки та всіх уярмлених підсовєтських народів — проти Москви.

ПРЕТЕНСІЇ КАНАДИ ДО ЗДА

12-го листопада ц. р. канадський міністер торгівлі Гордон Черчилль, промовляючи на першій канадсько-американській торговельно-промисловій конференції в готелі Шермана в Шикаго, передбачав, що в найближчих кількох роках торгівля між ЗДА і Канадою значно збільшиться. Але одночасно він підкреслює, що треба добре розглянути ті факти, які приводять до непорозуміння між обома країнами, якщо дійсно бажано, щоб той ріст торгівлі набрав чимраз більшого розмаху. Гордон Черчилль заявив, що керівники канадських філій американських фірм мусять ґрунтовно змінити свою поведінку, коли щиро бажують, щоб економічні взаємини між ЗДА і Канадою поліпшилися та поглибилися.

Перед тим, як говорити про ці бажані зміни в поставі ЗДА супроти Канади, мусимо пригадати про амбіції канадського прем'єра Джона Діфенбієра зробити свою країну більше самостійною у відношенні до південного сусіда. Провідник консервативної Діфенбієр ще під час виборчої кампанії в першій половині минулого року закликав своїм противникам-лібералам, що вони під економічним оглядом зробили Канаду залежною від багатого американського сусіда. Здобувши владу, він старався якнайбільше обнизити дефіцит у торгівлі Канади із ЗДА і вимагав натомість поширити торгівлю з країнами Комонвелту.

Впродовж майже півторачасного урядівання Діфенбієра торговельний дефіцит Оттави з Вашингтоном зменшився, але канадський прем'єр цим не задовольняється. Саме тепер відбувся він з своєю дружиною подорож «довкола світу», щоб здобути ринки для канадської пшениці — головного експортного товару своєї країни, яка відіграла й відіграє набагато більшу роль у світовій політиці, як держава з таким самим і навіть більшим числом населення.

Діфенбієр слушно звертає увагу провідників держав вільного світу на те, що в одних країнах невикористані лежать величезні харчові запаси, а одночасно в інших населення голодує, бо там не вистачає харчів. Перед від'їздом з Оттави Діфенбієр казав: «Усі харчові надлишки повинні стати в наших руках засобом, який забезпечував би половину людства від голоду». Канадський прем'єр пропонує крім того, створити «міжнародні харчові банки», щоб забезпечити проти можливої нестачі харчів на випадок війни або стихійних катастроф.

Діфенбієр старався знайти нові ринки збуту для торгівлі своєї країни, а міністер торгівлі Черчилль дбає про поліпшення економічних взаємин із ЗДА. В «дусі приязної поради» він твердив, що для осягнення цієї цілі треба здійснити таку 8-пунктову програму:

1. Американці повинні сприяти експортові тих виробів, які продукуються в канадських філіях американських фірм. При цьому до експорту треба зарахувати й складові частини цих виробів.

2. Живити в канадських філіях американських фірм стільки канадського матеріалу, скільки можна виправдати умовами економіки.

3. Якщо тільки дозволяє це закон конкуренції, канадські сировини треба переробляти на товари і аж тоді експортувати їх закордон.

4. Американські фірми в Канаді повинні заохочувати й вишколювати канадців, щоб вони могли займатися цих фірмах провідні становища.

5. Американські фірми повинні видавати більше грошей на промислові дослідження в Канаді, щоб сприяти розвитку місцевого промислу.

6. Дати місцевим урядам цих фабрик більшу автономію.

7. Забезпечити канадцям можливість закуповувати акції в американських філіях у Канаді.

8. Американські працівники канадських філій повинні брати живу участь в місцевому громадському житті.

Як бачимо, міністер торгівлі хотів би, щоб працівники американських підприємств у Канаді відносилися до країни, де вони працюють, так, як до своїх батьківщини. Однак, ці свої вимоги він закладив заявою про те, що канадський уряд не є протиамериканським, і що він зовсім не противиться тому, щоб американський капітал діяв у Канаді. На думку міністра Черчилля, непорозуміння між ЗДА і Канадою в справах торгівлі дещо загострилися внаслідок промов деяких кандидатів під час виборчої кампанії, які хотіли спричинити клопотів щодо політичних противників.

Звертаючись до 500 бізнесових провідників із Середнього Заходу ЗДА і Канади, міністер Черчилль сказав:

«Ми це добре знаємо, що іаємо дуже цінні природні ресурси, яких ви потребуєте, ми не маємо потрібних капіталів, щоб їх використовувати. Ми також знаємо, що ваші грошові інвестиції відіграють дуже велику роль у розвитку Канади».

Але, сказав він, — поступування численних філій американських підприємств в Канаді викликають побоювання, щоб Канада не стала економічною залежною від ЗДА, і щоб це пізніше не спричинило політичної її залежності. До цього присидуються ще й те, — підкреслює міністер торгівлі, — що Канада купує в ЗДА річно товарів на чотири мільярди доларів, а продас тільки на три мільярди.

Можна сподіватися, що американський уряд прихильно поставиться до вимог канадського уряду, і політична приязнь між цими обома країнами скріпиться ще й економічною співпрацею, координуючи для обох партнерів.

Український Народний Союз є суто демократична українська братська організація. Стати її членом, — це не тільки забезпечити себе і своїх рідних матеріально. Це значить, бути співзасадником його надбав і вибрати, чи бути вибраним в його керівні органи.

КЛУБОВИЩЕ НІСЕНІТНИЦЬ

Якщо йде про ставлення подяків до українців і українців до польських публіцистів, за малими винятками, визнається не тільки жалюване ретроградістство, але й просто безнадійною ігноранцією у справах, що повинні бути польській стороні добре відомі хоч би вже з огляду на саме довголітнє суєтство обох народів. Статті на українські теми, що полягаються в польській еміграційній і крайовій пресі, це здебільша клубовище найбільш некомпетентних нисенітниць, чи, як окреслюють це поляки, «бадур». До такої категорії нисенітниць публіцистики треба зарахувати і статтю пана Скарбека-Міхаловського, надану українському журналу «Америка-Ехо» з дня 16 листопада 1958.

Стаття п. Скарбека-Міхаловського такого роду, що вона виключає будь-яку дискусію на порушені в ній теми, не заважаючи навіть на те, що назва її звучить «Програм Української». Якщо ж на цьому місці цю статтю згадується, то радше для насвітлення пожеми писання і ментальності деяких польських журналістів.

Для п. Скарбека-Міхаловського Україна починається 1015-го року, коли польський король Воцеслав Хоробрий «займає ті землі — як по дас переказ — називав їх Окранією». Цей «факт» дає йому можливість твердити далі, що «цей край», значить Україна, на... 30 років молодший від Польщі.

Далі пан Скарбек-Міхаловський призначає, що він походить з південно-східної «Малопольської», і що він мав можливість пізнати Україну «ще за часів останнього царя Миколая, як і під час нашого походу на Київ у 1920 році». На підставі цього свого досвіду й автопсії, він називає галичан... малоросіями, а українців вважав тільки тих людей, що живуть над Дніпром, мовляв, «власність України — це землі над Дніпром і під російською займанщиною».

У Галичині, що п. Скарбек-Міхаловський називав Малопольською, не було — згідно з його твердженням — до 1906 року ніяких національно-релігійних конфліктів. Та й не могло бути, бо ж «русини греко-католицького віровизнання» він виводить від польських «несвідомих хлопів», які перепроходили на греко-католицький обряд під впливом польських поміщиків (дідків), що фундавали і будували греко-католицькі церкви, і цим причинилися до того, що польський елемент ставав національною меншістю. Тому тех великих мейслевисників трактує Скарбек-Міхаловський, як зрадників, бо мовляв, вони, збудувавши 99% (греко-католицьких) церков, «створили цим самим умовини для майбутньої української ірриденції».

Родовищем цієї ірриденції, як відкриває тепер п. Скарбек-Міхаловський, було знову ж не що інше, як греко-католицьке духовенство. «В русинських парохів», — пише він, — не зобов'язував ціленту. Кожен з них мав ліпшу або гіршу парафію... багатьох дітей, синів, які шлі сліди, до польської публіцистики, за малими винятками, визнається не тільки жалюване ретроградістство, але й просто безнадійною ігноранцією у справах, що повинні бути польській стороні добре відомі хоч би вже з огляду на саме довголітнє суєтство обох народів. Статті на українські теми, що полягаються в польській еміграційній і крайовій пресі, це здебільша клубовище найбільш некомпетентних нисенітниць, чи, як окреслюють це поляки, «бадур». До такої категорії нисенітниць публіцистики треба зарахувати і статтю пана Скарбека-Міхаловського, надану українському журналу «Америка-Ехо» з дня 16 листопада 1958.

Стаття п. Скарбека-Міхаловського такого роду, що вона виключає будь-яку дискусію на порушені в ній теми, не заважаючи навіть на те, що назва її звучить «Програм Української». Якщо ж на цьому місці цю статтю згадується, то радше для насвітлення пожеми писання і ментальності деяких польських журналістів.

Для п. Скарбека-Міхаловського Україна починається 1015-го року, коли польський король Воцеслав Хоробрий «займає ті землі — як по дас переказ — називав їх Окранією». Цей «факт» дає йому можливість твердити далі, що «цей край», значить Україна, на... 30 років молодший від Польщі.

Далі пан Скарбек-Міхаловський призначає, що він походить з південно-східної «Малопольської», і що він мав можливість пізнати Україну «ще за часів останнього царя Миколая, як і під час нашого походу на Київ у 1920 році». На підставі цього свого досвіду й автопсії, він називає галичан... малоросіями, а українців вважав тільки тих людей, що живуть над Дніпром, мовляв, «власність України — це землі над Дніпром і під російською займанщиною».

У Галичині, що п. Скарбек-Міхаловський називав Малопольською, не було — згідно з його твердженням — до 1906 року ніяких національно-релігійних конфліктів. Та й не могло бути, бо ж «русини греко-католицького віровизнання» він виводить від польських «несвідомих хлопів», які перепроходили на греко-католицький обряд під впливом польських поміщиків (дідків), що фундавали і будували греко-католицькі церкви, і цим причинилися до того, що польський елемент ставав національною меншістю. Тому тех великих мейслевисників трактує Скарбек-Міхаловський, як зрадників, бо мовляв, вони, збудувавши 99% (греко-католицьких) церков, «створили цим самим умовини для майбутньої української ірриденції».

Родовищем цієї ірриденції, як відкриває тепер п. Скарбек-Міхаловський, було знову ж не що інше, як греко-католицьке духовенство. «В русинських парохів», — пише він, — не зобов'язував ціленту. Кожен з них мав ліпшу або гіршу парафію... багатьох дітей, синів, які шлі сліди, до польської публіцистики, за малими винятками, визнається не тільки жалюване ретроградістство, але й просто безнадійною ігноранцією у справах, що повинні бути польській стороні добре відомі хоч би вже з огляду на саме довголітнє суєтство обох народів. Статті на українські теми, що полягаються в польській еміграційній і крайовій пресі, це здебільша клубовище найбільш некомпетентних нисенітниць, чи, як окреслюють це поляки, «бадур». До такої категорії нисенітниць публіцистики треба зарахувати і статтю пана Скарбека-Міхаловського, надану українському журналу «Америка-Ехо» з дня 16 листопада 1958.

ЕСПЕРАНТО — „МОВА БРАТОЛЮБІЯ“

Есперанто — це допоміжна мова для семи мільйонів осіб, вічених людей у 47 державах світу. Чотири римські архисреї дали своє благословення на цю штучну світову мову, Гітлер ненавидів її, а його тасма поліція, гестапо, арештувало кожного, хто вживав цієї мови, як членів «міжнародної мафії». Кремльські можновладці в перших роках ставилися до есперанта байдуже, потім також осудили його, на подібній ідеологічній основі, як німецькі націонал-соціалісти. Емблема кожного есперантиста, яку він носить на грудях — п'ять континентів світу, сплетених в одну цілість.

Мовознавці кажуть, що вивчати цю мову багато легше, як будь-яку іншу мову західної культури. Це тому, що есперанто базується на «двох західних мовах», мас лише одну граматичну відмінну і наскрізь, фонетично: як говорити, так пишеш і читаєш написане. Творець есперанта — жид, очний лікар д-р Людвік Заменгоф, який жив на 18-му році свого життя носився з думкою дати світові одну-єдину просту і зрозумілу мову, для зближення народів світу, для міжнародного «братолубія».

У 1887 році, випускаючи в світ свою першу граматичку есперанто, він писав: «Війни будуть зліквідовані, коли всі люди стануть братами, а стається це тоді, коли вони знають мовні бар'єри, які їх ділять, роблять ворогами». А в своєму маніфесті про культурних народів світу він заявляв: «Слуда надія на вічний мир і щастя людства — одна для всіх мов».

Щоб не стати «позорищем світу», Людвік Заменгоф видав першу граматичку створеної ним мови під символічним псевдом «доктора Есперанто» («есперанто» в еспанській мові — надія). Граматика «доктора Надії» викликала справжню сенсацію, і тодішня культурна еліта Європи почала пильно вивчати штучну світову мову очного лікаря... В мікчасі він сам поліпшував її і розвивав, спираючись на засади, що чим легша й простіша вона буде, тим більший матиме успіх.

В основу есперанта ввійшли латинська й грецька мови, як фундаментальні, як праматері західних мов. Родина романських, германських та слов'янських мов послужили Заменгофові як складові частини його мови. Творець есперанта вибирав з усіх тих мов такі слова, які були в ужитку в кожній із агаданих мовних груп. Наприклад, есперантське слово «кельнеро» взято з німецької мови, але воно є також в русинській, голландській, норвезькій, польській, болгарській, литовській та еспанській мовах. Ось тут і «ключ розуміння».

В основу есперанта ввійшли латинська й грецька мови, як фундаментальні, як праматері західних мов. Родина романських, германських та слов'янських мов послужили Заменгофові як складові частини його мови. Творець есперанта вибирав з усіх тих мов такі слова, які були в ужитку в кожній із агаданих мовних груп. Наприклад, есперантське слово «кельнеро» взято з німецької мови, але воно є також в русинській, голландській, норвезькій, польській, болгарській, литовській та еспанській мовах. Ось тут і «ключ розуміння».

000 українців і тільки в щонайкращому випадку 1,250,000 поляків.

Останні цифри наведені не для полеміки, а для того, щоб показати, до чого може довести засліплення і запекучення немиліої комуністичної дійсності.

М. О.

НЕ БЕРІТЬ...

Не беріть із зеленого луку верби,
Ні на жоні пісикі, ні на скелі,
Бо зів'яне вона від жаги і журби
По зеленому лузі в пустелі...
І сосни не несуть на зелені лузі,
Бо вона засумує в долині
І засохне в воді від палкої жаги,
І нудьги по далекій вершині.
О. ОЛЕСЬ

Д-р мед. Роман Осінчук

ПИТАННЯ ЛЮДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я В ПОЗАЗЕМНИХ ПРОСТОРАХ

(1)

Атомова доба, що розпочалася з вибухом двох атомових бомб над Гірошімою і Нагасакі (Японія), і рівночасний винахід двох речей: радара, яким контролюємо в ширині і в височині простори, та ультрависокочастотних приладів, за допомогою яких можемо розглядати безмежно малі, оком зовсім неспостережні частинки живої чи мертвої природи (будову кристалів, вірусів, навіть функції клітин) — всі ці головокружні речі невпинно ведуть людський дух до щораз нових ідей і створюють нові технічні, біологічні й суспільно-здоровні проблеми. Світ зростає замаленьким для людини, і вона починає шукати просторів. Експерименти з триступневими ракетами ввели людину в безмежні обшири, в яких не тільки людський розум, а нездовго може й сама людина зможуть ширяться, подорожуючи з Землі до Місяця, до Марса чи до інших планет. І як сьогодні людина розв'язала проблему безпечного повітряного подорожжання з Нью-Йорку до Токіо чи, скажімо, з Сіднею до Гельсінкі, так само в недалекому майбутньому вона знайде способи подорожувати в космічних просторах.

Але з таким подорожжанням тісно зв'язана проблема здоров'я умовин людини в часі її відльоту, в часі самого лету та в часі повернення на Землю. Труднощі полягають не в самій техніці лету, бо вже літають всілякі «спутники», «експлорери» та «вангарди» у просторі, а в забезпеченні здоров'я у позаземному або міжпланетному леті.

Які ж саме здоровні проблеми виникають у просторах для людини та іншого живого ства?

Ми знаємо, що світовий рекорд лету до висоти 1056 миль від Землі здобув собака Лайка, яка в «Спутнику» ч. 2 подорожувала в земній орбіті. Живою на Землю Лайка не повернулася, але це зовсім не заважає людям вперто думати про свою подорож у височині, а з цим задумом зв'язано дуже багато різних питань, передусім здорового характеру. Щоб вилетіти людину, наприклад, в простір у триступневій ракеті, яка летить із головокружкою швидкістю, треба передусім перебороти гравітацію (притягання) Землі і створити під час лету відповідні умовини для всіх фізіологічних функцій живої істоти, тобто створити в такому штучному сателіті те саме середовище, до якого людина звикла. Це можливо зробити лише в герметично замкненій кабіні, вміщеній у самому носі ракети. На підставі доцьогочасних дослідів, людина мала б у цій замкненій кабіні лежати передумом на спині з підігнаними догори ногами, в спеціальному убранні, із запасами кисню, поживи та уладжень для нормального виконання всіх фізіологічних функцій: дихання, віджиглювання, потреб виділення спожитого ї ї т. п. А скільки емоцій матиме людина, чекаючи на вибух? А який страшний бувас рева вибуху, а яка неймовірна вібрація та шалена сила, де не видно сонячного проміння, де не існує поняття висоти, де нема дня і ночі, а де є лише безмежна відвічна порожнеча!

Сила вибуху й швидкість відразу впливають на вагу людини. Вага страшенно збільшується і зростає з пересячною нормальності коло 150 фунтів на ¼ тонн. Сильне тертя атмосфери об зовнішню стіну кабін, де знаходиться людина, при швидкості 25 тисяч миль на годину, піднімає температуру до 1600° Фаренгейта, тобто приблизно до температури топлених золотих, а поза атмосферою раптомо спадає до — 454°, тобто близько до абсолютного нуля. Натомість атмосферне тиснення з віддаленням від Землі все спадає і, коли б людина опинилася нічим незабезпечена в такому тисненні, її тіло через раптову різницю тиску експлуодувало б. Людина в просторі без ваги, без руху (бо навіть рух власного мускула може викликати ушкодження тіла), з таким малим тисненням повітря в кабіні, що навіть годі людині сивиснути, позбавлена можливості курити чи з кимсь поговорити, зовсім самотня — може легко погастати в стан психічного розладу. А найстрашніше те, що на висоті приблизно 600 миль від Землі ракета посядає в грубу, біля 7,400 миль, верству убитої космічної радіації, яка пронизує стінки сателіта й кабін. Отже чи скоро попаде при таких умовах, і чи взагалі може погастати, в міжпланетний простір людина?

Ніхто на це відповіді тепер не може. Медицина і техніка мусять це питання розв'язати. Цим проблемам тепер займається одна галузь соціальної медицини, яка називається медициною простору. Вона тісно зв'язана з авіаційною медициною, що працює в цілій сітці дослідних установ, розкинених на просторах Америки.

Перший поштовх для зацікавлення медициною у цій справі дав генерал-майор Гаррі Армстронг, колишній сержант дженерал офієр Ейр Форс, а інтелектуальним батьком цього напрямку в медицині є німець — фізіолог д-р Губертус Струггольд, який почав свої літ в просторі ще в 1920 р., а в 1947 р. приїхав до Америки, де в березні 1958 р. його іменували першим у цілому світі професором медицини простору при Медичній Авіаційній Школі в Рандольф Ейр Форс Бейз, Тексас.

Першим здоровним питанням для лету людини в просторі є: чи може вона витримати «страшну швидкість, необхідну для побороення земного притягання і вилету в безмежний простір? Це питання розв'язав лікар авіації Джан Пол Стапп, своїми особистими подвигами в летіти на швидких ракетних моторах у формі снайпа. За його прикладом, почали робити подібні експерименти інші молоді летуни, які досягали майже граничної безатмосферного простору. В 1956 р. капітан Айвен С. Кінчелью юн. перебув кілька хвилин на ракетній аероплані на висоті 126,000 футів (24 миль). Але ніхто так довго не був на висоті 102,000 футів, як підполковник авіації Дейвід Гудмен Сімонс, який підісся наприкінці 1957 р. на цю висоту в стейті Міне-

сота й перебував там цілих 5 годин у спеціальному балоні. Враження з його подорожі були подані в журналах «Лайф» і «Рідерс Дайджест». Тепер цей 35-літній лікар, збита, винахідлива й відважна людина, займає становище директора Космічної Експериментальної Лабораторії в Голмен, Н. Мексико, де передові дослідники над впливом усіх чинників, що зв'язані з летом у просторі, на живі істоти, від мук, мишей, шурів, морських свинок починаючи, а на малпах та людиниюкінчаючи.

Вже з молодих літ д-р Д. Сімонс цікавився летами і опанував докладно основні проблеми здоров'я летуна. Крім того, докладно студіював фотографію, фізику, астрономію, а згодом радіо й електроніку. Всі ці знання дуже припали йому для студій над просторовою медициною. В 1947 р. він вислав у простір для дослідів звірят на німецьких ракетах V2, а потім студіював вплив космічної радіації на живих істот на далекіх висотах. Але тому, що ракети перебували звичайно короткий час на великій висоті, він почав висилати звірят в спеціально сконструйованих балонах і сам запроєктував щільно замкнені ізолювальні кабінки для живих істот, подбавши про те, щоб ті істоти поверталися на землю живі.

ДЛЯ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ПРОБЛЕМ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ,
ДЛЯ ВИШАНУВАННЯ П ТВОРЦІВ ТА
ДЛЯ ДОПОМОГИ П ПОТРЕБУЮЧИМ ПРАЦІВНИКАМ,

СВОБОДА **SVOVODA**
української мови української мови

з нагоди свого 65-річчя — влаштує —

в СУБОТУ, 29-го ЛИСТОПАДА о годині 6-ій ввечері

в залах нового УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ
при Оукленд Евеню і Фліт Стріт в ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. Дж.

ЮВІЛЕЙНУ ЗУСТРІЧ

3

УКРАЇНСЬКИМ ГРОМАДЯНСТВОМ

В ПРОГРАМІ ЗУСТРІЧІ, яка відбудеться при ЗАСТЕЛЕНИХ СТОЛІКАХ та включатиме — ПЕРЕКУСКУ
І ЧАРКУ ВІНА — передбачено:

1. ПРИВІТ І ВСТУПНІ ЗАВВАГИ;
2. ГОСТИННІ ВСТУПИ оперової співачки п. Марії ЛИСОГІР, при фортепіановому акомпанюванні п. Ольги ДМИТРИВ, та директора Українського Театру в Америці п. Йосипа ГІРЯКА в ролі ГІРЦЯ ЗАЗУЛІ з коментарем на актуальну тему;
3. «ЖИВА СВОБОДА» — виступи редакторів щоденника, англомовного тижневика і дитячого місячника, з короткими коментарями на актуальні культурні і політичні теми;
4. МАСМО ЧЕСТЬ ПРЕДСТАВИТИ діячів української преси, літератури, мистецтва, науки і суспільно-громадського життя;
5. ЗАБАВА І РОЗВАГИ, під час яких щасливіші з ВШ. Гостей матимуть нагоду стати власником мистецького образу із спадщини с. п. д-ра Луки Мишуги.

Пожертва при вступі — \$3.50 від особи.

ВЕСЬ ПРИБУТОК з ІМПРЕЗИ ПРИЗНАЧЕНИЙ НА ЦІЛІ ДОПОМОГОВОГО ЛІТЕРАТУРНОГО ФОНДУ ПРИ
ЗУАДК — НА ДОПОМОГУ ПОТРЕБУЮЧИМ ТВОРЦЯМ І ПРАЦІВНИКАМ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ.

Усіх сердечно запрошуємо до участі в цій оригінальній Зустрічі.

ДОБІД з НЬО НОРКУ І ОКОЛИЦЬ: Hudson Tubes до Journal Square, звідси автобусами Central Ave, або ч. 7 до Fleet Street. Автомобілями через Holland Tunnel гайвел чч. 1 і 9 (Local) в напрямку Hudson Boulevard до Central Ave.

Українські студенти в Канаді відбули конференцію

В днях 18-19 жовтня 1958 року в приміщеннях Меморіал Юніон Саскачеванського університету в Саскатуні відбулася Конференція Союзу Українського Студентства Канади. У Конференції брали участь українські студенти, які студіюють в університетах західної Канади в Саскатуні, Едмонтоні і Вінніпегу. Господарем Конференції було Товариство Альфа — Омега Саскачеванського університету, а підготував Конференцію Організаційний Комітет під проводом п-ни С. Климичини, віце-президента СУСК в Саскатуні.

Конференцію відкрила п-на С. Климичини, вітаючи учасників від імені Організаційного Комітету. Офіційні привітання висловили: д-р Джордж Сімпсон від Саскачеванського університету, п-на Наталія Цюна від Т-ва Альфа-Омега і п-на Е. Мерчук від Т-ва Обнова в Саскатуні.

Першу доповідь виступив д-р М. Небелюк на тему: «ЦЕСУС і його роль в українському студентському русі». У своїй доповіді доповідач подав огляд історії українського студентського руху від початку аж до теперішнього часу, закінчуючи працею ЦЕСУС-у на міжнародному полі.

Чергову доповідь виступив президент СУСК Лев Виницький, який прибув на конференцію з Монреалю. У своїй доповіді він коротко з'ясував структуру Союзу Українського Студентства Канади, методи його праці та предположив ряд планів, до реалізації яких Управа СУСК приступить в найближчому часі.

Сюди належать: 1) Стипендіальний фонд. 2) Співпраця СУСК з Централю Комітету Українців Канади. 3) Відзначення Річниці Свята Крут. 4) Співпраця СУСК в структуральній реорганізації ЦЕСУС-у. 5) Ініціатива СУСК у заведенні курсів українознавства на університетах Канади.

Після спільного обіду в їдальні університету виступили доповіді професор Саскачеванського університету магістер Буйняк і а. т. м. «Історія української мови», в якій він проаналізував джерела і розвиток української мови, зазначаючи її важливість і центральне положення серед слов'янських мов і мов світу.

Поподлевий сесії почалися привітом адвоката Ю. Степанюка, в якому він зазначив початки українського студентського руху в Канаді, колискою якого був Саскатун, і коротко накреслив історію Товариства Альфа — Омега, яке powstało в 1930 році. Він також згадав привіт конференції від Комітету Українців Канади.

Головну доповідь на Конференції виступив проф. д-р Андрушишин, голова департаменту славистичних студій Саскачеванського університету, в якій він присвятив свою увагу університетським студентським клубам. Проф. Андрушишин подав у своїй доповіді ґрунтовний аналіз українського студентського життя і його розвитку в Саскатуні і з'ясував його найважливіші проблеми, поєднуючи їх з проблемами і ролю українців в Канаді. В результаті доповіді проф. д-ра Андрушишина на обрано п'ять комісій, які після півгодинних нарад над накресленими в доповіді д-ра Андрушишина п. р. б. л. е. м. а. м. здали звіт з своїх висновків.

Про «Відношення теперішніх провідників українського життя до майбутнього його провідників» звітували панни С. Рейчба і Н. Цюна. Про «Мовний студій української мови» інформували п. Ю. Симич і Р. Проць. Про «Українську мову вдома, в середній школі та в університеті» зрозуміли підсумки п. Г. Метрунєв і О. Талаш. «Важливість збереження українських культурних надбань як вкла-

Дня 16-го листопада 1958 року, по довгій і тяжкій недугі, на 49-му році життя, відійшла у вічність

був. учителька на Західних Землях України та дружина адвоката,

**бл. п. Ірина з Погорельних
ЛУЦЬКА**

ПОХОРОННІ відправи відбудуться в українській католицькій церкві св. Івана Христителя для 19-го ЛИСТОПАДА 1958 р., — о год. 9:00 рано в Пітсбургу, Па.

Горем опечалені:

Муж — АНТІН
Діти — ОКСАНА і ДАРІЯ
Сестра — ЗІНОВІЯ КУЛІШІЦЬКА
з чоловіком ВОЛОДИМИРОМ і донькою ЛІДОЮ
Брат — ІРОСЛАВ ПОГОРЕЛЬСЬКИЙ
з дружиною НАТАЛІОЮ і донькою ОКСАНОЮ

Посмертні Згадки

ПЕТРО ЗЮВРИЦЬКИЙ, довголітній член УНСОУ, від ч. 117 в Нью Йорку, помер дня 17-го листопада 1958 р., на 73 році життя. Похорон відбудеться в Меморіалі св. Тараса Шевченка, зах. Україна, був членом УНСОУ від 1909 р. Похорон відбудеться в членів, 20-го листопада 1958 року, о год. 10:00 рано, в пох. заведенні П. Яреми та української кат. церкви св. Юрія в Нью Йорку — В. Н. П. д-р В. Каліна, секретар.

АНДРІЙ МЕЛЬНИК, довголітній член 268 Вільд. Ім. Д. Вітовського в Фрэнкфорді, Па., помер 9-го листопада 1958 р., проживав 76 років. Похорон відбудеться у смутку для доньки, Анни та Ірини, двох синів, Романа та Богдана. Ахрія, зятів та нуків. Похорон відбудеться 18-го листопада 1958 р., із церкви св. св. Паскафа, на цвинтарі св. Марії в Fox Chase. В. Н. П. Управа

ГНАТ УКРАЇНЕЦЬ, активний член УНСОУ від 1925 р. у Вільдхейм 338 і 497, помер несподівано дня 1-го листопада 1958 р. Похорон відбудеться в Золотому Вільдхеймському похов. зах. Україна. До Канади приїхав свідником 1909 року. В 1915 р. з'явився і з дружиною Марією діав домо і налагоду українських фермерів-поселенців на албертських ґрунтах. Важка праця і безжалюгідність фермерського буття в той час спонукали енергійного Гната шукати щастя в ЗДА. Сидимість же обов'язків батька й мужа, і гідне ім'я своїх пращів занесли його в ряди УНСО, яких він не покинув до останнього дня. Похорон відбудеться в членів «Свободи» та П. видан. В своїй молодості він ухилився в унію діячів громадського життя в силу своїх спроможностей. Динамічна а діяча та мислитель дух занесли його в 1934 році знову до союзу ім. Алберти. Залишив у глобальному смутку свою дружину Марію і три дочки: Олю і Галину з чоловіками Степаном та Юрієм і Лесю в ЗДА, іще незамужню, сім укупі та сестру Катерину в Україні. Похорон відбудеться дня 4-го жовтня п. року при великій участі приятих, знайомих та членів родини. Тіло Похоронного спочиває на цвинтарі Вітчизни в Едмонтоні, В. Н. П. Д. Петрія, секретар.

Конференцію СУСК закрило о год. 5:30 вечора. Вона була важливим кроком вперед в діяльності українського студентства в Західній Канаді і великим юспіхом для СУСК. Ввечері гості в себе учасників Конференції в гості до Інституту імені Петра Могили. Після вечірнього обіду в Музею Союзу Українців Канади.

Управа Союзу Українського Студентства Канади складає цю дорогоцінну Організаційному Комітетові Конференції та всім учасникам і гостям найшанованіший подяку за їхню активну підтримку та ентузіазм, які в великій мірі забезпечили успіх Конференції.

Управа Союзу Українського Студентства Канади

Читайте українські книжки в газеті, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

НАПРАВЛЯЄМО — ДОБРЕ І ФАХОВО

ГОДИННИКИ і всякого роду — ВІЖУТЕРІЮ. ДРІВНІ НАПРАВИ — виконуються відразу. Не забувайте про крадія, — пам'ятайте про кліч: «СВІЙ ДО СВОГО»!

Lucky Jewelry
7439 Michigan Avenue
DETROIT 10, Mich.
Tel.: VI 1-0620

Купуйте в підприємстві, що оголошується в «Свободі»

48 E. 7th St.
New York City
Tel.: GR 3-3550

Найкращий святковий дарунок:
АЛЬБОМ з платівками
«Свобода» на Гончарівці.

ВІОТІ ЗІ СТУДІЇ АВРАМЕНКА

ЛЕКЦІЇ
УКРАЇНСЬКИХ ТАНКІВ,
які переводить сам
АВРАМЕНКО.

ПАСЕЖИК — Четвер, 20-го листопада 1958 р., о год. 6:30 — для дітей, а для старших год. 7:00; у католицькій церковній залі.

ФІЛАДЕЛФІЯ: П'ятниця, 21 листопада 1958 — в залі Горрокан, 847 Н. Френклін вул. Діти від 6:00, а старші від 7:00 веч.

НЬО НОРК: Субота, 22-го листопада 1958. У Студії Авраменка — для Інструкторів і всіх записаних танцюристів. Год. 8:00 рано до 12:00 вночі.

Просимо вписуватися на Танковий Курс громадян. Не тратьте часу, бо лекції вже почалися.

Потрібно техніків до висвітлювання українських фільмів з апаратами. Проситись українським Громади висвітлювати у себе українські фільми.

По інформації вдавайтесь на адресу:
AVRAMENKO STUDIO
4 St. Mark's Pl, New York 3, N.Y.
Телеф.: AL 4-7655

MISCELLANEOUS

WHITE EAGLE MARKETS
Meats & Provisions — Pork
Наші ковбаси відомі з своєї якості і смаку.
Крайній містяться:
628 5th Ave. — 4410 5th Ave.,
Brooklyn.
664 Manhattan Ave., Green
Point, Brooklyn.
66-35 Grand Ave., Maspeth, L.I.
Main Office: Tel.: South 8-7347

ALBERT MAIER, Inc.
Pork Store
Найкраще впровадження м'яса і м'ясних виробів.
Суртовий і дрібний розпродаж.
1927 Washington Avenue
Tremont 8-8193 Bronx 57, N. Y.

SCHALLER & WEBER
"THE HOUSE OF QUALITY"
1654 2nd Ave., New York
28-28 Steinway Ave., A.oria
56-54 Myrtle Ave., Ridgewood
310 Front St., Hempstead
41-06 Main St., Flushing, L. I.

JOHN KRAUSS, Inc.
117-09 Liberty Ave. (Retail Store)
Richmond Hill, Long Island
M'CO

М'ЯСНІ ВИРОБИ

Вступайте в члени
Українського Народного Союзу!

МАМО!

Замов для мене в «Ст. юд. казочку»
РОМАНА ЗАВАДО М'ЧА
Медовий Телесик
вона дуже-дуже цкава, а купити всього 40 центів.
Замовлення слати до:
"SVOVODA"
P. O. Box 346,
Jersey City 3, N. J.

МИХАЙЛО КАНЮК
Погребник
КАНЮК
CHICAGO FUNERAL HOME
2321 W. Chicago Avenue
Chicago 22, Illinois
Phone: ARmitage 6-4575
Похоронне заведення існує вже понад чверть сторіччя.

Петро ЯРЕМА

УКР. ПОГРЕБНИК
Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ.
Контролювала температуру. Модерна каліція до ужитку даром.

Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

Короткі Вістки

● Представник фільму повідомляв, що випуск балону із людинною на висоту 16-ох миль не явився через те, що 16-го листопада в Репіде Сіті, Південна Дакота, падав сніг. З того балону мали спостерігати пилітету Марс, яка тоді була в найсприятливішому для обсервації положенні. Подібне положення Марс буде аж через два місяці.

● Кубинський уряд повідомляв, що 16-го листопада в бою згинуло з боку повстанців 113 осіб, а з боку урядових військ 3 особи. Одночасно повстанське радіо повідомляло, що в провінції Ориенте в бою згинуло кілька соток урядових воїнів.

● 14-го листопада учасник Громадянської війни Волтер Вільямс відзначив у Гастоні, Техас, 116-роківнини з дня народження. Він служив в армії конфедератів, яка воювала проти північної армії, що боролася за єдність Унії. Свої чергові народнини Вільямс відзначив тим, що «потягнув» кілька разів з грубої сигари. Крім нього, у Сленті, Вірджинія, живе ще другий ветеран Громадянської війни, 112-річний Джан Соллінг.

● Фергат Аббас, голова екзильного націоналістичного уряду Алжир, заявив журналістам у Бельгії, що він радо

На озері Мишиген затопився корабель із 37-членною залогою

Чарльва, Мишиген. — 18-го листопада в північній частині озера Мишиген затопився вантажний корабель 14,800-тонновий «Карл Д. Бредлі», який плів із порту Шикаго до порту Роджерс Сіті над озером Гурон. Перед самим затопленням цей корабель вислав був таку вістку: «Ми роздерті на двос. Ми потапа-

ли на переговори з французьким урядом, але при умові, якщо ці переговори провадитимуться за посередництвом генерального секретаря Об'єднаних Націй чи під авеліціями ОН. Алжирський націоналіст не хотів, щоб у світі експлуатації, що вони «скапітулювали» перед генералом де Голем.

пде на переговори з французьким урядом, але при умові, якщо ці переговори провадитимуться за посередництвом генерального секретаря Об'єднаних Націй чи під авеліціями ОН. Алжирський націоналіст не хотів, щоб у світі експлуатації, що вони «скапітулювали» перед генералом де Голем.

пде на переговори з французьким урядом, але при умові, якщо ці переговори провадитимуться за посередництвом генерального секретаря Об'єднаних Націй чи під авеліціями ОН. Алжирський націоналіст не хотів, щоб у світі експлуатації, що вони «скапітулювали» перед генералом де Голем.

пде на переговори з французьким урядом, але при умові, якщо ці переговори провадитимуться за посередництвом генерального секретаря Об'єднаних Націй чи під авеліціями ОН. Алжирський націоналіст не хотів, щоб у світі експлуатації, що вони «скапітулювали» перед генералом де Голем.

пде на переговори з французьким урядом, але при умові, якщо ці переговори провадитимуться за посередництвом генерального секретаря Об'єднаних Націй чи під авеліціями ОН. Алжирський націоналіст не хотів, щоб у світі експлуатації, що вони «скапітулювали» перед генералом де Голем.

пде на переговори з французьким урядом, але при умові, якщо ці переговори провадитимуться за посередництвом генерального секретаря Об'єднаних Націй чи під авеліціями ОН. Алжирський націоналіст не хотів, щоб у світі експлуатації, що вони «скапітулювали» перед генералом де Голем.

пде на переговори з французьким урядом, але при умові, якщо ці переговори провадитимуться за посередництвом генерального секретаря Об'єднаних Націй чи під авеліціями ОН. Алжирський націоналіст не хотів, щоб у світі експлуатації, що вони «скапітулювали» перед генералом де Голем.

пде на переговори з французьким урядом, але при умові, якщо ці переговори провадитимуться за посередництвом генерального секретаря Об'єднаних Націй чи під авеліціями ОН. Алжирський націоналіст не хотів, щоб у світі експлуатації, що вони «скапітулювали» перед генералом де Голем.

пде на переговори з французьким урядом, але при умові, якщо ці переговори провадитимуться за посередництвом генерального секретаря Об'єднаних Націй чи під авеліціями ОН. Алжирський націоналіст не хотів, щоб у світі експлуатації, що вони «скапітулювали» перед генералом де Голем.

пде на переговори з французьким урядом, але при умові, якщо ці переговори провадитимуться за посередництвом генерального секретаря Об'єднаних Націй чи під авеліціями ОН. Алжирський націоналіст не хотів, щоб у світі експлуатації, що вони «скапітулювали» перед генералом де Голем.

пде на переговори з французьким урядом, але при умові, якщо ці переговори провадитимуться за посередництвом генерального секретаря Об'єднаних Націй чи під авеліціями ОН. Алжирський націоналіст не хотів, щоб у світі експлуатації, що вони «скапітулювали» перед генералом де Голем.

пде на переговори з французьким урядом, але при умові, якщо ці переговори провадитимуться за посередництвом генерального секретаря Об'єднаних Націй чи під авеліціями ОН. Алжирський націоналіст не хотів, щоб у світі експлуатації, що вони «скапітулювали» перед генералом де Голем.

пде на переговори з французьким урядом, але при умові, якщо ці переговори провадитимуться за посередництвом генерального секретаря Об'єднаних Націй чи під авеліціями ОН. Алжирський націоналіст не хотів, щоб у світі експлуатації, що вони «скапітулювали» перед генералом де Голем.

пде на переговори з французьким урядом, але при умові, якщо ці переговори провадитимуться за посередництвом генерального секретаря Об'єднаних Націй чи під авеліціями ОН. Алжирський націоналіст не хотів, щоб у світі експлуатації, що вони «скапітулювали» перед генералом де Голем.

пде на переговори з французьким урядом, але при умові, якщо ці переговори провадитимуться за посередництвом генерального секретаря Об'єднаних Націй чи під авеліціями ОН. Алжирський націоналіст не хотів, щоб у світі експлуатації, що вони «скапітулювали» перед генералом де Голем.

пде на переговори з французьким урядом, але при умові, якщо ці переговори провадитимуться за посередництвом генерального секретаря Об'єднаних Націй чи під авеліціями ОН. Алжирський націоналіст не хотів, щоб у світі експлуатації, що вони «скапітулювали» перед генералом де Голем.

пде на переговори з французьким урядом, але при умові, якщо ці переговори провадитимуться за посередництвом генерального секретаря Об'єднаних Націй чи під авеліціями ОН. Алжирський націоналіст не хотів, щоб у світі експлуатації, що вони «скапітулювали» перед генералом де Голем.

пде на переговори з французьким урядом, але при умові, якщо ці переговори провадитимуться за посередництвом генерального секретаря Об'єднаних Націй чи під авеліціями ОН. Алжирський націоналіст не хотів, щоб у світі експлуатації, що вони «скапітулювали» перед генералом де Голем.

пде на переговори з французьким урядом, але при умові, якщо ці переговори провадитимуться за посередництвом генерального секретаря Об'єднаних Націй чи під авеліціями ОН. Алжирський націоналіст не хотів, щоб у світі експлуатації, що вони «скапітулювали» перед генералом де Голем.

пде на переговори з французьким урядом, але при умові, якщо ці переговори провадитимуться за посередництвом генерального секретаря Об'єднаних Націй чи під авеліціями ОН. Алжирський націоналіст не хотів, щоб у світі експлуатації, що вони «скапітулювали» перед генералом де Голем.

пде на переговори з французьким урядом, але при умові, якщо ці переговори провадитимуться за посередництвом генерального секретаря Об'єднаних Націй чи під авеліціями ОН. Алжирський націоналіст не хотів, щоб у світі експлуатації, що вони «скапітулювали» перед генералом де Голем.

пде на переговори з французьким урядом, але при умові, якщо ці переговори провадитимуться за посередництвом генерального секретаря Об'єднаних Націй чи під авеліціями ОН. Алжирський націоналіст не хотів, щоб у світі експлуатації, що вони «скапітулювали» перед генералом де Голем.

ПРАЦЯ

● HELP WANTED FEMALE ●

ЖІНКА до провадження ЗАГАЛЬНОГО ГОСПОДАРКІ. Голоситесь тільки, якщо має досвід. Опіка над дітьми у віці 5 і 7 років. Мама працює. Треба говорити по-англійськи. Малий апартамент. Добра платня.
Телеф. 10-9-515 5 по пол. EV 9-3515

● ЖІНКИ ●

до ручного вишивання при вишиванні підшивки до футер рукави.
Добра платня. Повний або частинний час праці.
KRIEGLER FURNIER
Tel.: OL 3-2400
Jersey City, N. J.

● ДО ВІДНАЙМУ КІМНАТИ ●

MIAMI — FLORIDA — масмо до вишайму умел. апар. з кух. мезо, начинням до варення столітним накріттям на тиж. день, місяць, або цілий сезон.
Mr. & Mrs. FRANK TARANDA
684-692 N. E. 85th Street
Miami 38, Fla. — Tel.: Plaza 8-1078

● ЧИТАЙТЕ НАВОТАРИШНЬО УКРАЇНСЬКІЯ ЦОТЕННІЯ "СВОБОДУ" ●

УВАГА! НЬОАРК, ДЖЕРЗІ СІТІ УВАГА! І ОКОЛИЦЯ!

Олександр Е. СМАЛЬ

повідомляє про
—> ВІДКРИТТЯ <—
УБЕЗПЕЧЕНЕВОЇ АГЕНЦІЇ
та
НОТАРІАЛЬНОГО БЮРА

— де —

ПРИПМАС — аплікації на всі роди убезпечення, зокрема від вогню, крадіжки, зобов'язань (liabilities), автомобілів і бонди, а також на життя й ін.;

ВИГОТОВЛЯЄ — афідевити та переклади документів і потверджує власноручність підписів;

ДОРАДЖУЄ — довірочно і фахово в податкових справах (Income Tax Returns).
По інформації прошу голоситесь:

Alexander E. Smal Agency
78 Norman Road NEWARK 6, N. J.
(Поблизу української католицької Школи)
Tel.: ES 5-1610

ЗДОРОВІТЬ